

Täysistunto

Keskiviikko 19.10.2022 klo 13.59—20.58

4. Hallituksen esitys eduskunnalle keskusvastapuolten elvytystä ja kriisinratkaisua koskeksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 212/2022 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Matti Vanhanen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. — Keskustelu, ministeri Saarikko.

Asian käsittelyssä noudatettiin aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

14.39 **Valtiovarainministeri Annika Saarikko** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vuoden 2008 finanssikriisi toi esiin sen, että lähellä kaatumista olevien rahoituslaitosten kriittisten toimintojen säilyttämiseksi ei ollut riittäviä välineitä. Lisäksi se osoitti, ettei viranomaisilla ollut riittävää yhteistyötä ja koordinaatiota nopeiden toimien toteuttamiseksi etenkin EU-jäsenvaltioiden rajat ylittävästi.

Tämän johdosta EU:n keskusvastapuolten elvytys- ja kriisinratkaisuasetus annettiin joulukuussa 20, ja se tuli sovellettavaksi tämän vuoden elokuussa. Tämä hallituksen esitys koostuu lähinnä ja lähes kokonaan mainitun kriisinratkaisuasituksen edellyttämistä muutoksista kansalliseen lainsäädäntöömme, ja nämä muutokset ovat nyt varsin teknisiä. Niistä kuitenkin on aina perusteltua ja välttämätöntä hallituksen esitys luoda.

EU:n asetuksessa on kyse siis keskusvastapuolista, joten taustoitan asiaa hieman. Keskusvastapuolet toimivat rahoitusmarkkinoiden osapuolten välillä tiettyjen sopimuksien osalta ostajana jokaiseen myyjään nähden ja myyjänä jokaiseen ostajaan nähden. Keskusvastapuolen asettuessa tapahtumien vastapuoleksi myyjän ja ostajan väliset vastapuoliriskit muuttuvat osapuolten ja keskusvastapuolten välisiksi. Vastapuoliriski tarkoittaa sitä, että toinen osapuoli voi kaatua tai joutua maksuvaikeuksiin kesken kaupankäynnin, jolloin toinen osapuoli voisi jäädä ilman rahoja tai arvopapereita. Keskusvastapuoli vähentää tätä vastapuoliriskiä.

Keskusvastapuolet toteuttavat rahoitusliiketoimia eri omaisuusluokilla, kuten osakkeilla, johdannaisilla ja takaisinostosopimuksilla, ja ne tarjoavat palveluja yleensä määritys-osapuolilleen, jotka ovat yleensä pankkeja ja arvopaperinvälittäjiä. Kun liiketoiminta ja niiden seurauksena syntyvät positiot keskitetään keskusvastapuolille, positiot voidaan netouttaa. Näin vähennetään sekä keskusvastapuolen että pankkien ja niiden asiakkaiden riskejä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 112/2022 vp

Arvoisa puhemies! Suomessa ei ole tällaisia keskusvastapuolia, joten suomalaiset pankit ja välittäjät käyttävät ulkomaisten keskusvastapuolten palveluita. Keskusvastapuolten määritysosapuolet voivat kuitenkin joutua kantamaan oman osansa keskusvastapuolen elvytyksen ja kriisinratkaisun kustannuksista, ja siten keskusvastapuolten elvytys- ja kriisinratkaisuasetus on olennainen myös Suomen rahoitusmarkkinoiden kannalta ja näkökulmasta.

Tämän takia hallitus esittää eräitä teknisiä muutoksia rahoitusmarkkinoita säänteleviin lakeihin EU:n keskusvastapuolen elvytys- ja kriisinratkaisuasituksen pohjalta. Hallituksen esityksen keskeisimpänä toimenä Rahoitusvakausturvasto nimetään asetuksen mukaiseksi kriisinratkaisuviranomaiseksi. Rahoitusvakausturvasto omaa riittävän kokemuksen ja asiantuntemuksen rahoitusmarkkinatoimijoiden kriisinratkaisusta ja on siten luonnollinen valinta myös tämän asetuksen viranomaiseksi kriisinratkaisussa.

Esitykseen sisältyy myös muita teknisiä rahoitusvakautta parantavia muutoksia, ja kaikkineen esitys selkiyttää ja parantaa viranomaisten toimintaedellytyksiä, jotta rahoitusmarkkinoiden kriisejä — toivottavasti sellaisia ei tule, mutta sellaisia mahdollisia kriisejä — voidaan ehkäistä ja tietenkin myös ratkaista.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan.